

Воля Чайкоўская

Л У П Ы

Ад Аўтара

Воля Чайкоўская – гэта я.
“Луны” – мой паэтычны дэбют.

Я доўга не магла зрабіць крок насустрач сваёй
першай кнізе. Усё баялася... Таму творы прайшли мой
жорсткі, бязлітасны адбор. Але я не скарджуся, а
вершы і пагатоў.

Я дзякую людзям, з'явам і падзеям, якія мяне натхнялі
і дапамагалі. Без іх не адбылася б гэтая кнішка.

*Карацей, я ахвярую гэты зборнік Усяму Свету!
Парадуйцеся за мяне! Парадуйцеся разам са мною!*

чэрвень 2007

ВОЛЬНЫЯ ВЕРША(с)ЛУПЫ ВОЛІ ЧАЙКОЎСКАЙ

Што патрэбна для таго, каб павялічыць свет да неверагоднах памераў і разгледзець кожную зморшчынку на ягоным целе, каб адчуць кожны баязлівы ўздых нованараджанага мышаняці, прасачыць за трымценнем чэзлай цявінкі альбо ўздрыгваннем кахраных вуснаў падчас чарговага “бывай”? Што спатрэбіцца нам, каб упэўніцца раз і назаўсёды ў містычнай вабнасці начнога матылька, кожны ўзмах крылыцаў якога фіялетавым неспакоем кладзецца на наша дрыготкае адчуванне хісткага свету? Дзе ўзяць той прыбор, які дапаможа ЎБАЧЫЦЬ усяісныя дробязі жыщця, паводле якіх наша знаходжанне “тут і цяпер” набывае універсальны сэнс?

Супакойцеся. Усё вельмі проста. Памятаецце, даўно-даўно – у дзяцінстве – вы мелі адмысловую (коштам больш за мільён самых стабільных валют) скрыню. Там захоўваліся немудрагелістыя скарбы: ваша найдараражэйшае багацце. Адшукайце і расчыніце тую чароўную скрыню, пакорпайтесь ў ёй і знайдзіце ЛУПУ. Зірніце праз яе на пляёсткі маладой ядвабнай ружы і нечакана для сябе раптам адкрыйце дасканаласць бясконцых ландшафтаў высакароднай кветкі...

Паэтычныя лупы Волі Чайкоўскай таксама з дзяцінства, з таго простага свету штодзённага здзіўлення, які мы, пасталеўшы,

хаваем у жменьцы турботаў і скупога практыцызму. “Самае каштоўнае тое, / Што не адбілася <...> Людзям шкада ілюзорнага, / А не рэальнага”, – сцвярджае паэтка і мае рацыю. Упартася імкненне быць пачутымі ўсімі наўкол ушчэнт разбіваеца аб недахоп уласнага слыху, і толькі “акустыка цела” нашых каханых бездапаможна “ў плячук калоціць”, каб рэанімаваць апошняя спробы балючай блізкасці, нервовыя рытмы маўклівага, даведзенага да мазахізму інтыву...

Лёгка быць паэтам у васемнаццаць год! Лёгка лётаць на балоніках усёабдымнага натхнення, радасна рыфмуючы маладыя спадзевы з крышталёвымі вяёлкамі пачуццямі. У васемнаццаць год значна цяжэй быць ПАЭТКАЮ, ахвяруючы сціпламу сухому суфіксу памяншэнне (і нават драбленне) пунктуацыі шырокіх жэстаў, здольных злучыць дрыготкаю хвалей два палярныя сусветы, што назаўсёды ўвасобіліся ў лаканічных надпісах-піктаграмах на шыльдах грамадскіх прыбіральняў...

Крылы звычайна вырастаюць у паэтаў. Паэткі ж вымушаны падрэзаць свае пярэстыя крыльцы, каб спазнаць не радасць палёту, а будзённасць блукання па зямных сцяжынах... Іхнія заблытаныя маршруты праастаюць спавядальнымі рыфмаванкамі пра папілярныя лініі далоняў каханых і немажлівасць іх расшыфроўкі. Паэткі заўсёды босьяя, бо іхнія чаравікі стапталіся ў працяглых вандроўках, а іхнія чарнавікі набрынялі нечым салёнym: не, не слязмі і не потам, хутчэй, водарам водарасцяў, вадою яшчэ нязведеных мораў, пра якія так

лёгка мроіцца па начах. Іхнія мары назаўсёды зарыфмаваныя з бадзяннем ад золка да ранка. Іхнія шнары на сэрцах – радкі ў стракатых строфах... Апострафы іхняга паталагічнага сэрцабіцца назаўсёды занатаваныя ў вершаваных кардыяграмах...

Паэтычная воля Волі Чайкоўскай у беспералынным, трохі нервовым, але ўпартым пошуку вытокай свайго абвостранага адчування незбалансаванай, падманлівой рэчаінасці. У вандраванні, блуканні і, нарэшце, вынаходніцтве падкрэслена адмысловага свету, павялічанага да такой ступені, што свет гэты пачынае нават пужаць (“Страх – цікавая фішка. / Я щудадзейкамнішка, / Страхам / на ўсё адказваю...”). Але таксама й вабіць, прыцягвае і абдорвае веданнем нікім не напісаных (але дзейсных!) законаў быцця. А колькі розных, шматічастасных “Я” прапаноўвае нам паэтка ў сваіх верша(с)лупах: “Я зачапілася за родную зямлю, / Як якар захлынуўся жвірам”, “Я спустошаная, / нібы голеная галава вар’ята”, “Я не чую – / Я адчуваю. / Я намацваю...”, “Я прадаю чужыя лёсы” і, нарэште, “Я формулу шчасця вынайшла”.

На шляху да спазнання існага свету Воля Чайкоўская імкненцца пазбавіцца трывіяльнасці, трансфармуючы звычайнасць у сферу над-звычайнасці і нават звыш-над-звычайнасці, што непазбежна вядзе да пытанняў, адказы на якія паэтка наўрад ці ведае, але інтуітыўна іх прадчувае, “намацвае”. Знаходзячыся ў стылістычным пошуку, аўтарка імкненцца пераасэнсаваць і, у рэшце рэшт, пераадолець норму, на якую “пакутуе” класічны

верш, таму часта ствараеца ўражанне ўяўнай кульгавасці й нязграбнасці радка, недаказанаасці фразы. І паэтка тлумачыць, чаму так ёсць: “Шукаю форму, што / Па-за нормай. / У якой без словаў / Сэнсу хапае. / Нядобную, якую ніхто / Не купляе. / Каб уласную, / прыватную, / асабістую! / Каб ідэямі новымі / бруістую!”. Але парушэнне нормы, памножанае на прынцып гульні са словам, для маладога творцы – хутчэй заканамернасць, чым выключэнне з правілаў, бо менавіта шляхам эксперыменталаў і фармальных пошукаў выкрышталізоўваеца паэтычная манера, стыль. Значна горай, калі паэт не здольны выказацца арыгінальна, яскрава, нетыпова. Здаещца, Воля Чайкоўская разумее гэта, іранізуючы: “Ты не паэт – паэцішка! / Калі скардзішся, што / не пішаш нічога, / бо ўся людская знямога / апісаная ўжо другімі...”

•

Паэтка Воля Чайкоўская бывае рознаю. Яна лётае волынаю чайкай над прасцягам уласных здагадак пра немажлівасць быць аднолькавай.

Паэтка Воля Чайкоўская мае стосы вершаў пра каханне.

Паэтка Воля Чайкоўская мае вершы не толькі пра каханне.

Паэтка Воля Чайкоўская піша вершы пра краіну беларусаў.

Паэтка Воля Чайкоўская – беларуска.

Паэтка Воля Чайкоўская блытае дзъмухаўцы з рапсам (бо ёй усё адно).

Паэтка Воля Чайкоўская ўмее маляваць, пісаць, раптам знікаць і... абіраць бульбу.

Паэтка Воля Чайкоўская шчыра (так вельмі шчыра!) не хоча ў Амерыку.

Паэтка Воля Чайкоўская сябруе з тымі, хто хоча ў Амерыку.

Паэтка Воля Чайкоўская не мае псеўданіму.

Паэтка Воля Чайкоўская ў сваіх валасах прывозіць віцебскае паветра ў адхлань сталічнага неба.

Паэтка Воля Чайкоўская – гэта паэтка Воля Чайкоўская.

Адным словам, Чайкоўская Воля – паэтка.

Вам проста трэба паднесці паэтычныя рознакаляровыя Воліны лупы да вачэй, каб убачыць (прыадкрыць / зразумеець / расчытаць) сэнс коўзкае паўсядзённасці.

Апошнім словам (як ні круці!) у кнікцы гэтай будзе слова Волі Чайкоўской – ВОЛЬНЫЯ ВЕРША(с)ЛУПЫ.

Арцём Кавалеўскі

25 ліпеня 2007 г.

*Паэтай вінавацяць у тым, што яны самі сабе
ўскладняюць жыццё і робяць з сябе пакутнікаў.
Цудоўна! Значыць, я - паэтка!*

Шэдэўр
Сальвадору Далі прысвячаецца

Стварыць шэдэўр – даволі цяжка!
Праверана мною.
Ў фатэлі развалілася мяккая ляжка –
Прыхільніца болю.

Сядзіць, мясістая, усміхаецца.
Зубкі паказвае.
А ў мяне ў пакутах шэдэўр нараджаецца.
Назву заказвае.

Мой шэдэўр ужо месца забіў
У архіве мастацтваў.
І ўжо сцвярджае, сумленны, што ў свеце
Можна абысціся без блядстваў.

Ляжка ўжо пачынае зайдросціць,
Соплі пусціла, слімачка!
А мой шэдэўр голасу просіць,
Няважна, што маці – батрачка!

Новае

Шукаю форму, што
Па-за нормай.
У якой без словаў
Сэнсу хапае.
Нямодную, якую ніхто
Не купляе.
Каб уласную,
прыватную,
асабістую!
Ідэямі новымі
бруістую!
Каб каханнем
неўзаемным
натхнёнуо!
І нікім-нікім
не хвалёнуо!
Каб стварыць
ад канца
да пачатку
Па не складзеным шчэ
парадку –
Н О В А Е.

* * *

Прыйдзі да мяне, невядомае!
Я табе спяю калыханку!
А потым наладзім гулянку.
Прыйдзі да мяне, невядомае!

Прыйдзі да мяне, невядомае!
Мы з табой завядзем катрынку.
І справім па мне памінку.
Прыйдзі да мяне, невядомае!

Прыйдзі да мяне, невядомае!
Пакутую ад звычаёвасці.
Па пільнай сырой тэрміновасці.
Прыйдзі да мяне, невядомае!

* * *

Адмахваюся ад банальнасцяў, як ад мух,
Як толькі пачую банальнасцяў дух.

* * *

Я не такая, як вы!
Я – іншая!
Я формулу шчасця вынайшла!
Я не такая, як вы –
Штодзённыя!
Здзяйсняеце мары будзённыя.
Я не такая, як вы –
Зайздроснікі!
Збіраеце слёзы ў стосікі?
Я не такая, як вы!
Я здольная
На большае дабро
І на зло большае ...

* * *

Розныя людзі, розныя лёсы.
Мыноцца ў небе дажджом хмарачосы.
Розныя думкі, розныя мары.
Неба, як рану, завесілі хмары.

Гойсаюць кроплі па дахах-цымбалах,
Як цянгнікі, што па рэйках ды шпалах
Мкнуцца вачыма рассекчы туман --
Выікрыць сваіх пасажыраў падман.

Праз маіх думак шырокі балышак
Пяціцца борзда спалоханы рак.
Гэта мая баязлівасць бяжыць
Іншым уладам аддана служыць.

* * *

І рыфму падабраць лянота,
І зоры назіраць.
Залезу я ў буду янота
І буду шчасцем гандляваць.

Купляйце, рыхыя лісіцы,
Адборнага кахання луст.
Адпійце свежанькай вадзіцы –
Аддам дарма найлепшы густ.

Тут знайдзеце ўсё на свеце
І вы, шаноўны паніч Лось.
Калі штось маеце на мэце
Альбо набышъ не супраць штось.

Я прадаю чужыя лёсы,
Каб сродкаў назбіраць на свой.
І валасы аддам пад косы.
І рассакрэчу смерці крой.

* * *

Вершык не складаецца.
З думкамі змагаецца.
Дожджык лъе.

Гэта я прадбачыла.
Толькі не ўбачыла –
Сонца п'е.

Спatalіла смагу.
Усмірыла прагу
Свету грэць.

Будзе ў нас халодна.
І душы галодна
Сэрцу пець.

* * *

Я спявачка.
Я спываю дуэтам.
З дажджом...

* * *

Вусны, мілья,
вы мяне пакінулі?
На каменне кінулі
ці загінулі?
Зніклі, родныя!
Нікуды не годныя.
Як душа – яскравыя.
Як француз – гутнявыя.
Недаречныя,
як жыщцё –
нявечныя.
Як радзіма – вартыя.
Як ідэя – ўпартыя.
Не пакіньце,
светлыя!
Як каханне –
ветлыя!
Як вада –
патрэбныя.
Як хлусня –
ганебныя...

Паэцішка

Ты не паэт – паэцішка!
Калі скардзішся, што
    не пішаш нічога,
    бо ўся людская знямога
        апісаная ўжо другімі –
        шчырасцямі нагімі.
І свой боль ты палегчыць
    не можаш ні-ні,
    ні на ноль палегчыць!
Не, бясслоўны паэцішка,
    у цябе
        танка кішка!

* * *

Зоры ў чорным небе —
    вочы ночы.
Зерне на ўрадлівай глебе
    сонца хоча.

Дзіўны верш

Мае думкі ўцякаюць, як павукі:
Я іх пужаю страхам-дыхлафосам.
Пры кожным да думак дотыку руکі,
Яны ў руку балюча торкаюцца носам.

Мне іх, відаць, не прыручыць ніколі.
Яны як дзікія ласі...
Ім колькі ты не сып драбнюткай солі,
Ім колькі цукру не насі...

Ваюе з імі шчэ зіхоткай надзея,
Што я змагу.
І як у дзені народзінаў завею,
Перамагу...

Неба

Запаленае.
Узрушанае.
Мною квітнець
прымушанае.
З аблокамі
і без.
Нібыта жыве ў ім
бес.
Ссівелае і жоўтае.
Аблокі ў промнях
коўтае.
Ружовае.
Фіялетавае.
Мажорна-мінорна-куплетавае.
І непрабіўны граніт!
І сіняе наўзорыд!

Русалка

Ты пашырьгү мае зренкі
да памераў сонца.
І сонца мне, як сястры,
Пазалаціла вейкі-каstry,
Пазалаціла валасы –
галаавы насы.
Лес пазеляніў раёк –
ідэі намёк.
І я стала чараўніца.
Цуд з вачэй бруіцца.
Я стала лясная вясталка –
Русалка.

* * *

Гляджу на чысты аркуш, коўтаю
ў руцэ аловак – чакаю, што
прыйдзе натхненне.

Мяне раптам заела сумненне,
што ўсё немэтазгодна,
бо часам здаецца (відаць, гэта
праўда), што думаць – для
легкаважкасці жыцця –
шкодна.

Што думаць – для немудра-
гелістага шчасця – дрэнна...
І я то думаю, то тупею
пазменна.

Зашклёнае кола,
Суцэльнае кодда.
Жыццёвая школа,
Чытаючы модлы
Я раптам дапяла,
Што ўсё бессэнноўна...

* * *

Страх – цікавая фішка.
Я щудадзейка-мнішка –
Страхам
на ўсё адказваю,
Большага не паказваю.
У фужэр з кампотам
Апусціла мары –
Во! Боўтаюцца вішні,
Паказваючы
косткі-фары!
Зорам аддала
Думак сала –
налящелі, як вараннё,
як зялёнае насланнё!
І ўсё мала!
Я – як бяздонная крыніца,
як знішчаная ўшчэнт капліца,
Знайсці апірышча спрабую –
Ваюю.

* * *

Паглядзіце! У натоўпе нарадзілася
Асоба!

Незаўважна расквітнела і
расце!

Можа, гэта Бога
спроба

Ўласны лёс накрэмзаць на
чужым
лісце?

* * *

Я зусім не прарок.
Жыццё празрыстае, як ручай.
Толькі найлепшы радок
Здольны прабіць адчай.

* * *

Віцебск прарос мною!
Настойліва. Як пшанічнае зерне.
Мне Віцебск за пакуты нараджэння,
Відаць, яшчэ натхненне верне...

*Я зачапілася за родну зямлю,
Як якар захлынувся жвірам.*

Краіна беларусаў

краіна зялёных вачэй і сініх
краіна натхнення і душаў-красак
дзе ўсе пяшчоты – па сэрцах-скрынях
дзе ўсе прыгоды – паводле казак

краіна ўпартых і працавітых
краіна лёсам зашмальцаўаных
дзе сярод думак няма прапітых
дышмат пачуццямі расстраляных

краіна соннага летуцення
краіна гідкага рэалізму
дзе кожны чуе душы трымценнे
дзе кожны схільны да ...

* * *

ворагу

Найпрыгажэйшая краіна ў свеце мая Беларусь!
Толькі пакрыўдзь, толькі сунься! Я — кусь!

* * *

я лепш тут
прападаць
застануся
ва ўлюбёным месцы
з сябрамі
й каханымі,
чым ТАМ –
кожны дзень –
па лесцы –
наросхрыст з адкрытымі
ранамі

* * *

Магутныя
Светлыя
Смелыя
думкі.
І вочы
сумленныя.
Жыццё –
недарэмнае.
І шчырыя
Зыркія
Белыя
зоры.
Душа
працевітая.
Кашуля
нямытая.
Рэвалюцыйная
Сенсацыйная
Жыццёвая
музыка.
Гарачая
Вартая
гітара.
І чорна-жоўтая
Сумная
сансара.

Вольны свет рапухі

Спі і сні, мая рапуха, вольны свет.
Дзе ў рот палезе муха на абед.
Дзе няспынна будзэ сонца прыграваць.
Кожны за капейку шчасце набываць.

Спіш і верыш у ператварэнне.
У стварэнне цудапакалення.
У чаканы скон спрадвечнай багны.
У вагонь кахання ненаўмысна прагны.

Будзем спадзявацца, што твой сон
Спраўдзіцца калісь, як колісь скон.
А пакуль даводзіцца чакаць --
Па гаях цвільмі думкамі блукаць.

* * *

Вы сталі лаўрэатам конкурсу
“Чырвоныя гваздзікі!”
Віншую! І дарую гэтыя бяздушныя
цвікі,
Якія заганяюць пад пазногці
савецкія ўлады.
Як Барадуліна “Вочы Вады”
Мяне кранае карціна.
І я крычу:
“Руціна!
Зацягвае, як багна!”
І адчуваю прагна:
цятнуся да сонца,
Што мне зазірнула ў ваконца.

* * *

Маё неба – в-а-л-о-ш-к-і...
І жвавыя думкі-ножкі
Збіраюць кветкі неба –
валошкі.

*Верши, напісаны са слоў чалавека,
які нічога не зразумеў.*

* * *

Гмахі
дахаў.
Зорак –
норы.
Крок прарока
ў бездань –
Бездар!
Ну, напрарочыў,
суга!
Мука,
Глядзець на такое
“стоя”.
І не вынесці
напасці –
Ўпасці.
Потым прачнуцца
ціха,
Каб не пачула
ліха.
У каноплях схавацца –
разрыдацца.
Працверазець,
Прачнуцца.
Вочы рукой працерці.
І больш не
варухнуцца.
Маўчаць да самае
смерці.

* * *

Маё вока не заўважае ўжо,
што навокал.
Мы бяздумна ўвесь час
адно апісваєм кола.
Мы на досвітку плачам:
“Ну, чаму новы дзень нас
цвеліць штодзённым прыходам?”
А на захадзе разам з магчымасцю
самі сыходзім.
І ні сонца святало
не сагрэе,
Ні мароз
не астудзіць,
Покуль ў сэрцы самота,
і спадзеву няма.
Покуль новае нам –
толькі лішняй турботай.
І галоўная несвабода –
у галовах турма.

* * *

Я зачапілася за родную зямлю,
Як якар захлынуўся жвірам.
Яна мяне і я кармлю.
Мы кормімся абедзве мірам.

*Бездапаможныя зоркі ідэй
разбіваюца аб
неразуменне вачэй.
Як мухі аб шкло ў
цемры начэй.*

* * *

Я не забуду ніколі
Таго, чаго не было.
Самае каштоўнае тое,
Што не адбілася.
Тое, што ў верагоднасць
Адно безнадзейна сышло.
Ці белай ноччу скрэзъ трывзну
Нахабна прыснілася.

Людзям шкада ілюзорнага,
А не рэальнага.
Самага запаветнага.
Неба зялёнага зорнага.
Кахання стыхвальнага.
Ўласнага!
Неверагодна адметнага...

* * *

Мне для зменаў
Хаця б штуршок –
Можна
    кароткі электрашок.
Можна
    запіску з чужой
        планеты.
Можна
    пылок з залатой
        каметы.
Можна
    каханага першыя
        слёзы
Ці Маргарыты
    мімозы.
Ці падарожжа на
    субмарыне.
Ці хаця б зашмаргу на
    галіне...
Мне для зменаў
Хаця б штуршок –
Пакаштаваць першы раз
    арцішок...

Фатограф

Да страху смерці
хачу спакою.
Сама свае пачуцці мъю
і сартырую.
Душэўныя станы малюю
І складаю ў
альбомы.
(Ад стомы?)
Ў маёй галаве
Забабоны-сомы
Паядаюць
ідэі-малькі.
(Матылькі?)
І не бачна з вудай рукі...

* * *

Джону Ленану і Андрэ Брэтону

Я напалову разрэзаная вакном.
Як глухі, успрымаю фразы.
Я пабеленая чорным сукном.
Мне што зоркі, што стразы!

Паштовымі знакамі думак
Тэлеграфую сваёй штодзённасці.
Праз вены гульнёвых лунак
Шукаю шлях да сваёй натхнёнасці.

Абкружаная колам бяспекі,
Як кветка ў старым палісадніку.
Вакол – парэчкі-калекі
Ды зграя агрэстаў-зраднікаў.

* * *

Т.Л.

Я спустошаная,
нібы голеная галава вар'ята.
Трава скошаная.
На ёй – маленькія кураняты.

Шпарка гойсаюць,
імпульсуоць.
Гучна квокаюць,
пратэстуюць.

І пытаннямі душу псуюць.
· · · · ·

Я нямоглая.
Я калечаная.
Я нібыта адчалавечаная.
Я з узорчыку выбіваюся.
Кіпцюрамі ў глотку ўпіваюся
· · · · ·

Я змагаюся...

* * *

Навошта
    ў шчырасць
        гуляць?
Калі яна ёсць –
Яе не адняць.
А спаборнічаць
    у гэтым
        смешна!
Я б нават
    сказала –
        грэшна!
Хто згуляе
    шчыра
        ў слова,
Каб кранула
    вуха
        мова?
Хто складзе
    найлепшы
        верш?
Хто аддзячыць
    шчыра
        найперш?
Не, ну што за
    недарэчнасць?
Я амаль-амаль
    перараканалася:
Хто шчыруе,
Той, на жаль,
    не вечнасць.
Вось і шчырасць
    ўжо
        няшчырая
Засталася...

* * *

Безасабовая асоба,
Персона нон-грата.
Таварыши, даю
гарант,
Што ён транжыр і мот,
і франт!
Ну, сатрап, я выкрыла
Ўсю чорнасць
тваіх думак!
Я ведаю: хаваеш
кампрамат
Пад выглядам
цывільных клунак –
Цудоўны шчасця аппарат!
Ты ведаеш, што я
мацнейшая
І што душа мая
сачнейшая
За твой крывавенъкі
сухар!
Ты да таго ж яшчэ
глухар!
І нарцысіст.
Педагагіст
недавучаны!
Прагматызмам
засмучаны.
Каханнем майм
скручены і ...
Перавучаны.

* * *

Крохкім шарошам
па хлюпкай вадзе
цягнем-пацягнем
пачуцці.
Смелыя вобразы
новых ідэй
ёсць на якой
валюце?

Смелыя вобразы
новых ідэй
ёсць на якой
валюце?
Крохкім шарошам
па хлюпкай вадзе
цягнем-пацягнем
пачуцці...

* * *

Сярэдзіна красавіка, лічы.
Яшчэ вясны ні ў водным
воку ў надвор'я.
І людзі клопат праяўляюць,
І раюцца сузор'і.
І снег ідзе, не даючы
вясне падняцца.
Адкуль вясну яшчэ чакаць?
Адкуль ёй ўзыцца?
.....
З народжанага намі...

* * *

Штучнае сонца прабегла па вокнах трамвая.
Ён за натоўпам вочы свае хавае.
Круглыя сінія вочы няўмела хавае.

Я адчуваю бязлітасны пошчак дыхання.
Як утрапёная, сціпла чакаю спаткання.
Мілага, яснага, доўгага цудаспаткання.

Я канчаткова губляю надзею.
Ціха кладуся, няўмела балдзею.
Дзе я? Нідзе! Я чакаць не ўмею...

* * *

Я сабе яшчэ не веру.
І даўно не веру вам.
Я не бачу меры меру,
Я знішчаю бруд і хлам.

Я адчула рыфму рыфмы.
Я паслухала ўсход.
Мне сказалі праўду: "Міф – мы".
Я заткнула хлусу рот.

Я – як ружы чайнай кветка,
Адчуваеш стогн і пах.
Мне мая патрэбна клетка.
Толькі мой патрэбны страх.

* * *

З любога вакна можна крыкнуць: "Вярніся!"
Ў любым лютэрку можна ўбачыць сябе.
Любой вадой можна змыць зайдрасць.
І толькі сваім святлом – ажывіць.

Любымі нагамі можна дайсці да мэты.
Любымі крыламі можна даляцець да неба.
Любымі вуснамі можна сказаць праўду.
І толькі сваімі словамі – шчыра.

Любым глытком можна спаталіць смагу.
Любой рукой можна спыніць забойства.
Любым штрыхом можна шэдэўр закончыць.
Але толькі – калі ты сам яго пачынаў.

Там...

натхнёная Барадуліным

Мы ўсё імчымся.
Спяшаємся некуды.
І толькі відны
Сляды на раллі.
Мы марым аб цудзе.
І строга судзім.
І ўсе мы там будзем.
Ці ўжо былі...

* * *

**Я пахну табой наскрозь.
Са мной адбываеџца штось...**

Адзінота

Мая адзінота –
як банны ліст.
На душы павісла
і трymаецца.
Сваёй адзіноце
я танчу твіст.
І цела маё
з ёй абдымаетца.

Я ўсё чакаю, калі Ты
Зоймеш месца адзіноты...

* * *

Лупы тваіх вачэй
Павялічваюць маю дулцу.
Бясконцых сляпых начэй
Без цябе не перанашу.

Лупы тваіх вачэй
Бачаць мяне наскрэзь.
Ты задыхаў гучней.
Са мной адбываецца штось...

* * *

Маю не праняць
уяву.
І нават на тваю
заяву
Я не звяртаю
ўвагі.
Табе не хапае
прагі.
Не стае імпэту!
Мусоліш пацалункі, як
фабрычную
катлету!
Я гэткую ж вярну
табе манету!
Мая абыякавасць
падробная
Няхай тваю натхнёнасць
раззлуе.
І, як абрабаваная
бабулька
гардэробная,
Ты зразумееш, што
чагосыці не стае.

* * *

Грэблівую шкадобу
Ў тваіх вачах абудзіла
Мая душа-кракадзіла...

Каб трапіўся...

A. A. прысвячаецца

Панурыя вочы
З-за цымянага шкла.
У белыя ночы
Імкнулася мгла.

Усё беспрычынна.
І трэба паспець
Матыўчык малінна,
Цукрова напець.

Каб на развітанне
Ты трапіўся мне.
І псеўдаспаканне
Мачыў у віне.

Паліў цыгарэты,
Тушыў каганцы.
Благія макеты —
Аддайце канцы!

* * *

Ц. С.

Ты мой адзіны парок.
Я дарую табе ўсё на свеце.
Ты мой вялікі прарок –
Самы праўдзівы прарок на планете.

I амбіцыйнасць табе дарую.
Гэта не адзіны твой грэх.
Я образ сабе не малюю.
I не спяшайся!.. Што за паспех!

У нас – наперадзе вечносаць,
Хоць і разам не будзем ніколі.
Я дарую табе сваю млечнасць.
Ну, а ты мне – карпускуду волі.

* * *

Майго жыщца
Тваё люстэрка –
Спісаная ўшчэнт паперка.

* * *

Ты стаў для мяне знакам –
У полі сярод лапухоў – макам.

* * *

Ці з выгоды, ці яшчэ з якой нагоды,
Але сёння ты абраў мяне.
Думала: падобныя прыроды.
Аказалася, што густы ў віне.

* * *

Maix вачэй амбіцыі
Выклікаюць у тваёй паліцыі
Да сэрца даследчыя экспедыцыі.
І не здольны на камунікацыю,
Праз сардечную правакацыю
Ты знікаеш у прастрацыю...

* * *

Твае вусны марудна скрывіліся
ў пакуце.

Ты пяеш для мяне.

Твае пальцы імпэтна гвалтуюць
Струны,

Быццам вусны мае цалуюць.

Ты – як полымя – недатыкальны,
як нарцыс у атруце.

А я побач з табою – як юльпана

Бутон

У вясновую раніцу
прачынаюся.

* * *

Па мне – лепиш слота,
чым мароз,
калі на шчаках ледзянеоць слёзы,
калі не паплачаш, каб нос не прырос
да самай сухой
выкшталцонай прозы.

Па мне – лепиш мыла, вяроўка і
....бум!
чым намякаць на сваю нікчэмнасць.
Пакуль перманентны венцер
не здзымуў
схаваны талент і
сэрца напеўнасць.

Па мне – лепиш хоць раз на цябе
паглядзець
і больш ніколі цябе не ўбачыць,
чым сэрцу свайму дазваляць
халаднець
і ўласную смерць сасніць і прадбачыць.

* * *

Ю.К.

Я па спіне сцяны, што злучыла
Цябе і Мяне,
Папаўзу на поўдзень. І цябе не кране,
Што я моўчкі ды спакваля аддаляцца пачну.
І памяці шалі бясслоўна балюча качну.
Раўнавагу парушу. Саб'юся з пратоптганай сцежкі.
Па тваёй падсвядомасці буду прагулъвацца пешкі.
Ты запомніш усё, ты запомніш мой
кожны адбітак.
Ты ў памяці будзе захоўваць мяне,
як срэбраны злітак.
А я плакаць буду ў адказ
без дай прычыны.
Я душа-касмапаліт.
Без кала.
Без двара.
Без турмы.
Без айчыны.

Знакі прыпынку

Пуста без знакаў прыпынку
Проста зашмат прасторы
Думкі разгуляліся
    і ўнікнулі задуманага сэнсу
Паміж бязродных і адзінокіх
словаў
    радкоў
гуляюць твая і мая
    думкі
і ніяк на агульны
    клічнік ці кропку
натыкнуцца
    не могуць

* * *

Аджарай у мяне частку маіх мараў-жаданняў.
А то я не пражыву з такім цяжарам няздзейсненага.

* * *

Ю.К.

І цябе чакаць трэба. Пастаянна.
Перманентнае паветра
вакол мяне задыхаецца.
Лісты восенійскія чыпсамі
рыфлённымі пад нагамі крышацца.
Крок твой няўпэўнены
Блытаецца. Хістаецца. Вагаецца.
Ты спакой свой малаком п'еш
топленым.
Цішынёй упіваешся.
Я аб гаману вуліц разбіваюся
воплямі.
Ты галаўным болем перада мною
ламаешся.
Ты усмоктваеш, уцягваеш
мяне, маю душу бессаромную,
як каву са стала злізываеш.
Не прачытаетш потым – палянуешся –
Маю самоту шматтомную,
Нечытэльным почыркам няўмела
напісаную.
Мне цалаваць цябе пастаянна хочацца,
Каб паветра затохлася ды
Час супакоўся.
Спыніўся. Прыйшоў мне пальцы калоць
ружамі
Ды дотыкамі раны лекаваць невылечныя.
Нашае каханне – песня адвечная.

* * *

Ю.К.

Ой, не парочная.
Ой, не маленькая.
Толькі табе аднаму.
Ды служба паўночная.
Ой, мнішка дурненъкая
Малітву адправіла не таму.
Ой, ды парадуйся,
Ды пацалуй мяне.
Сорамна быць сабой.
Ой, ды да ладу ўсё.
Страх патануў у мане.
Кажаш пачуццям адбой.
Ой, не парочная.
Ой, не маленькая.
Толькі табе аднаму.
Ой, ды парадуйся,
Ды пацалуй мяне –
Я цябе абдыму.

Віцебску і ... каханаму

Я сню цябе,
мой мілъ,
мой кахраны.
Я сню цябе нават
калі не сплю.
Я ў свой наган
засоўваю твае
каштаны.
Я толькі твой павеў
лаўлю.

Няхай згрызоты,
сваркі,
звадкі.
Усё – адстой!
Я разгадаю ўсе твае загадкі,
А ты мне – спой!

* * *

Ю.К.

Ніхто мяне не кахае.
Ніхто не кахае, як ти.
Мяне ніхто не кахае.
Не кахае ніхто, як ти.
Не кахае ніхто мяне.
Як ти, ніхто не кахае.
Ніхто не мяне кахае.
Як ти не кахае ніхто.

* * *

Ю.К.

Я зраслася з тваім целам,
Як снег белым.

Мне ўжо не страшна.

Я чакаю,
Калі ты таксама
Станеш смелым.

* * *

Ю. К.

Падчас шпацыру
па небе
я сустрэла
    Вадалея.
    Каб,
(я водная лілея)
    мне такога Вадалея.
Нехрышчонага.
Ды свабодай адною
    прыручонага.
Уладальнік смаку
    незлічонага,
які дадумаць трэба.
    Мне бы...

* * *

Ю.К.

Ты бязлітасна растаптаў мой аptyмізм.
Крануў мой узрушаны дынамізм
І расчараўаў.
Нешта незваротна парваў.
Светлае нешта.
Чаго наогул цалкам няма і не
будзе ніколі.
Толькі рэшта –
Волі.

* * *

Я толькі да шчасця дакранулася –
Яно ў бяду перакульнулася.

* * *

Ю.К.

Я буду тваёй Самай.
Найпрыгажэйшай Дамай.
Я буду тваім Сонцам
Цыганскім і дзённым.
Я буду тваім сонным
Летам.
На каленях перад усім
светам.
Ты только сваімі пальцамі
прамяністымі
У мае валасы выстралі.

* * *

Ю.К..

Каханне заклійвае рот.
Каханне выдзірае язык.
Я баюся сказаць табе тое,
Што ты чуць не прывык.
Таму я бяру асадку.
І старую спадніцу ў складку
На сябе марудна апранаю.
Каханне не звязвае рук.
І я табе адпраўляю
На паперы агучаны стук.

* * *

Ю.К..

Прагну прыроднай рэінкарнацыі.
Прагну растворыцца ў прастрацыі.
Прагну быць з табою тэт-а-тэт.
Я ў табе кахаю ўвесь сусвет!

* * *

Ю.К.

У плячук
калоціць
сэрца –
Акустыка Твайго Цела.

Душа пәэткі

**Ү маёй души жыіве яшчэ адна душа,
Якая ү гэтым свеңе не кемің “ні шыша”.**

* * *

Мая душа – старая майка
на брытэльках...
Вісіць і сушыцца на сонцевых руках.
Ах!
Час яе гайдает на нервах-арэльках.
За нітачкі-вейкі падцягвае жах...

Вось чэзне ў знямозе дурацкая майка,
Бо сушаць яе пад фармат...
Ды тут налятае ідэй новых зграйка.
І голага сонца даносіцца мат...

* * *

На цягнік –
і хутчэй.
Адсюль падалей.
Каб пазбегнуць страшнай кары.
Каб пазбавіцца ад мары.

Сесці ціха.
Да вакна прытуліцца
Й забыцца.

А прачнуцца –
Не варухнуцца –
Упасці.

Каб у свеце гэтым паскудным
Больш ні прыкрасці,
ні радасці,
ні “здрасці!”

* * *

Думак – калаўрот,
Лёс мой – абармот,
Хмара – дура.
Шчасце не знайшла,
Шчасце абышла,
Падманула.
Рэшту падлічыць,
Сутнасць улавіць
За хвіліну.
Пераблытаць час,
Ўле зді на Парнас.
Тут лавіну
Не заўважыў ты
І поўныя лухты
Душы.
Будзеш шкадаваць,
Мары марнаваць,
Есці сушы.
Падрахункі дню,
Мілага я сню...
рэдка.
То кахаю,
    То люблю,
То губляю,
    То лаўлю,
То пачуццямі
        страляю метка.

Маші

Надзеленая зверху
трываннем
І абумоўленая спатканнем
з каханнем
Жыццё сваё амаль прынесла
ў ахвяру
Нам – жамярам,
Дзеткам-крыласмокам.
Нібыта па венах токам.
Нас нарадзіла,
напладзіла
І шчэ заплаціла
за гэта.

Манета
ў кішэні засталася.
Ад усяго адраклася,
каб нас гадаваць,
любоў аддаваць
і саграваць...

* * *

Сядзь,
блядзь!
Колькі грахоў?
Пяць...
Ну, блудніца!
Святая паскудніца!
Абшчапаная курыща!
Журыщца, яшчэ
Жаліщца, –
З усімі апосталамі
сварыщца!
Як не сорамна, шэльме,
За сябе заступацца вельмі!
І грахі слязымі
абмываці
На руках у памерлай
маці...

* * *

Зборы хораў,
Востры нораў
Майго абаронцы.

Прасторы блакіт,
Душы неаліт –
Перамога ў гонцы.

Дзвёры замкнёны,
Нож утрапёны
Крэмзае орган.

Адчыняю вакно,
Залатое руно:
Guten Morgan!

* * *

Маці і Т.Л.

Я не чую –
Я адчуваю.
Я намацаю –
Рукамі кранаю.
Я па позірку
Вызначаю
Долю адчаю.

***

З кожнай вясной
усё больш жыць хочацца
І ўсё менш застаецца
Часу.
Ну што за злая заканамернасць...

* * *

Серпень гультаяваты,
Як руплівы араты,
Пажынае зоры.

Зямлю абыходзіць-аблятае,
І нат дарога крутая
Не патрабуе форы.

Ён падарожнік са стажам,
Мы, як належыць, скажам
Праўду ў вочы.

Будзе душа бясконца
Глядзець на зямное донца.
Праўда, ўночы...

Клапатлівы анёл

Ва ўсіх Анёлы як Анёлы,
А мой падводзіў столькі раз:
Перакрываў ўсе альвеолы
І не дававў закончыць сказ.

Ва ўсіх Анёлы як Анёлы,
А мой – лайдак і абібок.
І задарма заўжды хвалёны,
І праляжаў да мяса бок.

Ва ўсіх Анёлы як Анёлы,
А мой нічым не дапамог.
Напэўна, каб мой розум кволы
І без яго што-небудзь змог.

* * *

Мае валасы –
пастка.

Віцебскі вечер
трапіў у яе.
Я завязу частку
віцебскага ветру
ў Менск.

* * *

Абсалютна бязвокія
вочы
Пазіраюць з неба
экрана...
І слязымі
крываточа
рана...
Я стамлюся ад
жышця
рана...

* * *

Мая душа –
старая сафістка,
Што хлуслівия доказы
каликцыянуе.

Мая душа –
цыркавая артыстка,
Што скокнуць без страхоўкі
спрабуе.

Мая душа –
галубка...
з падрэзанымі крыламі.

Мая душа –
без вёслаў
шлюпка...
З непатрэбнымі нікому
сіламі...

* * *

З вышыні майго росту
на асфальтавы брук
Звалілася сляза пякельная
з гукам, як з апраметнай
стук.

* * *

У маёй веры з'явіліся вочы –
Яна цяпер за матывацый надзеі
сочыць.

* * *

Звесіў нехта лесвіцу з неба.
Дзяўчынка падумала: “О! Клэба!” – I палезла.
На неба залезла.
Паблукала. Пашукала анёлаў там,
апосталаў, Бога.
Не знайшла нікога.
I назад знікла дарога.
Во нябога!

Літаратурна-мастацкае выданне
Воля Чайкоўская ministrel@tut.by
ЛУПЫ
Кніга вершаў

Рэдактар **Арцём Кавалеўскі**
Карэктар **Эла Петрачэнка**
Дызайн і праект вокладкі **Юра Круглікаў**
Шыхтоўка і макетаванне **Ірына Малочка**

Наклад 120 асобнікаў

Выдавецкі аддзел ГА “Дыялог”: Ірына Малочка
Надрукавана на абстайлівенні ГА “Дыялог”

© Інтэрнэт-версія: Камунікат.org, 2011 год
© PDF: Камунікат.org, 2011 год